KULTUR STYRELSEN

DR
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
0999 København C

Att.: DR Jura, Politik og Strategi

Radio- og tv-nævnet

11. marts 2013

Sagsnr.: 2012-011019

Ulrike Clade Christensen
Fuldmægtig, cand.jur.

ucc@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf.: 3373 3334

Klage over reklamer for "Cirkus Summarum" sendt på DR Ramasjang og DR1

Helle Bjerk Thorsen har ved e-mail af 20. maj 2012 klaget til Radio- og tv-nævnet over reklamer for Cirkus Summarum sendt bl.a. den 18. maj 2012 på DR Ramasjang.

Klager gør gældende, at udsendelsen af reklamerne er sket i strid med forbuddet mod reklamer i DR's programvirksomhed og med reglerne om reklamer, der henvender sig til mindreårige. Klager anfører i den forbindelse, at informationen om Cirkus Summarum må anses som reklame på lige fod med almindelige reklamespots.

Beskrivelse

DR har som bilag til høringssvar af 29. juni 2012 tilsendt Radio- og tv-nævnet en dvd med to forskellige udgaver af de påklagede indslag, som er blevet sendt på DR Ramasjang og DR1.

Begge udgaver af indslaget varer ca. 1 minut.

I indslagets begyndelse vises en lille dreng, der går rundt på en mark udenfor en gammeldags cirkusvogn. Drengen bærer et improviseret reklameskilt for et cirkus og råber:

"Cirkus, cirkus – nyt cirkus i byen!"

En mand, som er udklædt som cirkusdirektør, hører ham og byder ham indenfor i vognen, idet han siger:

"Hov, hov, der findes kun ét cirkus, og det er mit. Kom herind. Se - det her er cirkus – en helt vognfuld af det pureste cirkus."

Herefter fremviser han plakater med figurerer fra DR's børneprogrammer. Figurerne på billederne bevæger sig, når direktøren peger med et tryllestav på dem, og han forklarer:

"Nu skal du se her - et par rigtige cirkus-Lillenørder, en rigtig cirkus-Bamse og en cirkus-Bruno, og endelig hr. cirkus-Skæg…. "

Herefter ønsker han at vide, hvad drengens cirkus har at byde på, og han tager en tablet-computer op af drengens taske. Der kan ikke ses logoer m.v. på denne. På computerens skærm vises korte klip af cirkusartister, og cirkusdirektøren siger begejstret:

"Nej – det ser sjovt ud - men hvad skal det her ikke ende med?"

Herefter siger en speaker:

"Ja – hvad skal det ikke ende med, når DR Bigbandet og Muskelsvindfonden inviterer til en helt ny omgang af Cirkus Summarum."

Indslaget er ledsaget af cirkusmusik og afsluttes med et skærmbillede, hvorpå der står *"Cirkus Summarum 2012"* med store bogstaver. Der oplyses endvidere datoer for forestillinger i København og Århus.

Den anden udgave af indslaget er identisk med den første. Dog siger speakeren i slutningen tillige:

"Køb billetter på billetnet.dk"

Samme oplysning er også angivet på det afsluttende skærmbillede i denne udgave af indslaget.

Høring

DR har i høringssvar af 29. juni 2012 bl.a. anført, at "Cirkus Summarum" er en del af DR Big Bandets portefølje af tilbud til danskerne i løbet af året. DR beskriver DR Big Bandet som ankerpunktet i forestillingerne. Bandet akkompagnerer således de populære DR-figurer fra børne-tv, og DR understreger, at "Cirkus Summarum" i langt højere grad end andre cirkusforestillinger er baseret på musik. DR oplyser derudover, at der er flere musiknumre, hvor en eller flere DR-figurer optræder som solister for Big Bandet.

DR oplyser endvidere, at Cirkus Summarum af DR betragtes som en del af DR's public service virksomhed på linje med det indhold til tv, radio og web, som DR dagligt producerer og distribuerer, samt at "Cirkus Summarum" hvert år bliver vist på tv på DR1.

DR oplyser, at de påklagede indslag om Cirkus Summarum sendes på DR Ramasjang og på DR1 om morgenen, formiddagen og eftermiddagen, men at der ikke er indeholdt oplysninger om billetkøb, bortset fra en udgave af spottet, der alene sendes i DR1's aftenflade.

Eftersom DR's ensembler er en del af DR's public service-opgaver, er det DR's opfattelse, at omtale af disse arrangementer, som f.eks. "Cirkus Summarum", er en del af den egenreklame, som DR lovligt kan udøve i henhold til reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4. DR henviser endvidere til, at reklamebekendtgørelsens regler om reklamers indhold ikke finder anvendelse i forhold til egenreklamer, hvorfor bl.a. forbuddet mod medvirken af figurer, dukker m.v. i reklamer rettet mod børn, ikke er relevante i nærværende sag.

Det er derfor DR's opfattelse, at DR ikke har overtrådt reklamebekendtgørelsens regler ved at omtale "Cirkus Summarum på DR's flader.

I supplerende høringssvar af 7. december 2012 har DR endvidere oplyst, at "Cirkus Summarum" er en teaterkoncert. Om DR Big Bandet og bandets rolle i forestillingerne oplyser DR bl.a., at DR Big Bandet deltager med 9-11 musikere i forestillingen. I fuld besætning består DR Big Bandet af 21 medlemmer. Bandets rolle beskrives som primær og forestillingsbærende for så vidt angår den musikalske del af Cirkus Summarum. DR pointerer endvidere, at flere af musikerne optræder i forestillingen som forskellige figurer.

Endvidere oplyser DR, at der er indgået en samarbejdsaftale med Muskelsvindfonden om Cirkus Summarum, hvori DR's og Muskelsvindfondens praktiske ydelser i forbindelse med eventen "Cirkus Summarum" samt økonomien vedr. "Cirkus Summarum" er fastsat.

I høringssvar af 4. februar 2013 henviser DR endvidere til DR's pligt i henhold til DR's public service-kontrakt til at tilbyde aktiviteter på musikområdet, som særligt henvender sig til børn og unge. DR finder, at "Cirkus Summarum" er en teaterkoncert rettet mod børn og unge, hvoraf DR Big Bandet udgør den musikalske del. "Cirkus Summarum" optages og udsendes efterfølgende på DR's tv-kanaler.

På denne baggrund er det DR's opfattelse, at DR's egenreklame for "Cirkus Summarum" er en meddelelse i forbindelse med egne programmer og supplerende produkter, der er direkte afledt af disse programmer. Der er altså tale om lovlig egenreklame, jf. reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4.

DR har endelig, ved e-mail af 5. februar 2013, oplyst, at optagelserne af "Cirkus Summarum" 2012 ikke er blevet udsendt i 2012. De vil blive udsendt første gang på DR's kanaler i påsken 2013.

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011, på sit møde den 27. februar 2013 behandlet sagen og skal udtale:

Reklamer må ikke indgå i DR's programvirksomhed. Det fremgår af § 2 i bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012.

I henhold til reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4, 1. pkt., er radio- og fjernsynsforetagenders foromtale af kommende programmer samt omtale af produkter og lign., som er direkte afledt af, og som supplerer programmerne, samt public service-meddelelser og vederlagsfrie indslag til fordel for velgørenhed, ikke omfattet af reklamebekendtgørelsen.

Sådanne indslag betragtes ikke som reklamer i reklamebekendtgørelsens forstand og kan derfor som udgangspunkt lovligt indgå i DR's programvirksomhed. Reglerne om reklamers indhold finder derfor ikke anvendelse på sådanne indslag.

I betragtningerne 96-98 i direktiv 2010/13/EU (AVMS-direktivet)[1] anføres følgende:

"(96) Det er nødvendigt at præcisere, at selvpromoverende aktiviteter er en særlig form for reklame, hvorved tv-spredningsforetagendet fremmer sine egne produkter, tjenesteydelser, programmer eller kanaler. Navnlig skal trailers, der består af uddrag af programmer, betragtes som programmer.

(97) Den daglige sendetid, der tildeles tv-spredningsforetagendets meddelelser vedrørende egne programmer og heraf direkte afledte supplerende produkter eller public service- meddelelser og vederlagsfrie indslag til fordel for velgørenhed, bør ikke medregnes i den maksimale sendetid pr. dag eller pr. time, der kan tildeles reklame og teleshopping."

(98) For at undgå konkurrenceforvridning bør denne undtagelse begrænses til meddelelser vedrørende produkter, der opfylder den dobbelte betingelse på én gang at være supplerende og direkte afledt af de pågældende programmer. Udtrykket »supplerende« betegner produkter, der specielt har til formål at give seerne mulighed for at få det fulde udbytte af disse programmer, eventuelt på interaktivt grundlag."

[1] Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 (direktiv om audiovisuelle medietjenester)

Radio- og tv-nævnet har i en afgørelse af 8. oktober 2005 taget stilling til en klage over reklame på DR for DR's egne ensembler. Klagen angik indslag i DR's udsendelser både på tv og radio om koncerter med DR's egne ensembler Radiosymfoniorkesteret og RadioUnderholdningsOrkesteret, hvori der bl.a. indgik oplysninger om billetsalg og salg af abonnementer til koncerterne. Koncerterne blev endvidere sendt på DR's radio- og tv-kanaler. Radio- og tv-nævnet fandt, at indslagene havde karakter af en meddelelse fra DR i forbindelse med egne programmer og supplerende produkter, der er direkte afledt af disse programmer, og fandt således, at der var tale om lovlige egenreklamer. Nævnet udtalte endvidere, at der for det tilfælde koncerterne ikke måtte blive sendt i DR's tv- eller radioprogrammer, var tale om en public service-meddelelse, da DR er forpligtet til at opretholde bl.a. de i sagen omhandlede ensembler, og da DR løbende skal informere om sin virksomhed og sine aktiviteter.

I nærværende sag er spørgsmålet, om de påklagede indslag om "Cirkus Summarum" enten er (1) lovlig foromtale af kommende programmer, (2) omtale af produkter og lign., som er direkte afledt af, og som supplerer programmerne, eller (3) public service-meddelelser, jf. reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4. Er ingen af delene tilfældet, er der tale om ulovlige reklamer.

(1) Foromtale af kommende programmer
De påklagede indslag om "Cirkus Summarum" omhandler alene fysiske forestillinger med "Cirkus Summarum".

DR har oplyst, at der hvert år som optakt til årets "Cirkus Summarum"-sæson, der omfatter et antal cirkusforestillinger i København og Aarhus i dagene fra 5.-29. juli og 2.-12. august, sendes en optagelse af en cirkusforestilling fra det forudgående år på DR's tv-kanaler. Det program, som blev produceret på baggrund af optagelserne af den udvalgte forestilling fra 2012, skal først udsendes i påsken 2013. Cirkusforestillingerne blev således ikke transmitteret direkte på DR's tv-kanaler i 2012.

Radio- og tv-nævnet finder på den baggrund, at indslagene ikke kan anses som foromtale af kommende programmer, jf. reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4.

(2) Omtale af produkter og lign., som er direkte afledt af, og som supplerer programmerne
Radio- og tv-nævnet finder ikke, at de i de påklagede indslag omtalte forestillinger er direkte afledt af et program med "Cirkus Summarum" fra det forudgående år, som er blevet sendt på DR's tv-kanaler. Dette program er tværtimod et produkt, som er baseret på et udvalg af de fysiske forestillin-

ger. Tilsvarende er det på baggrund af forestillingerne fra 2012 producerede program, som først skal sendes mange måneder senere, et program, som er afledt af forestillingerne, og ikke omvendt.

"Cirkus Summarum" er baseret på kendte karakterer m.v. fra DR's børne-tv. Der er imidlertid ingen direkte indholdsmæssig forbindelse mellem "Cirkus Summarum" og DR's børneudsendelser bortset fra selve figurerne, der går igen. "Cirkus Summarum" må anses som et nyt og selvstændigt produkt, som er sammensat af bl.a. elementer fra DR's børneprogrammer.

Radio- og tv-nævnet finder derfor ikke, at "Cirkus Summarum" er direkte afledt af DR's børneprogrammer.

Nævnet finder endvidere ikke, at forestillingerne med "Cirkus Summarum" specielt har til formål at give seerne mulighed for at få det fulde udbytte af disse programmer.

På denne baggrund finder Radio- og tv-nævnet ikke, at omtalen af eventen "Cirkus Summarum" er omtale af produkter og lign., som er direkte afledt af, og som supplerer DR's egne programmer, jf. § 1, stk. 4, i reklamebekendtgørelsen, og de nævnte betragtninger i AVMS-direktivet.

(3) Public service-meddelelser
Det skal dernæst vurderes, om de påklagede indslag udgør public service-meddelelser, jf. reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4. Nævnet bemærker i den forbindelse, at begrebet public service-meddelelse bl.a. kan referere til aktiviteter, der er omfattet af DR's public service-virksomhed.

Af DR's public service-kontrakt for 2011-2014, punkt 5.6, fremgår bl.a.:

"Som led i sine aktiviteter på musikområdet skal DR drive følgende kor og ensembler: DR SymfoniOrkestret, DR UnderholdningsOrkestret, DR Big Bandet, DR Koncertkoret, DR VokalEnsemblet og DR PigeKoret. Herudover tilbyder DR en række aktiviteter på musikområdet, der henvender sig særligt til børn og unge."

"Cirkus Summarum" er en række cirkusforestillinger, hvori et antal medlemmer (ca. halvdelen) af DR Big Bandet leverer den musikalske del, og Big Bandet inddrages derudover i et mindre omfang i den handling, der foregår i cirkusarenaen. DR fremstår endvidere som arrangør af forestillingerne, som ud over DR Big Bandet i væsentlig grad (men ikke udelukkende) bæres af kendte figurer og personer fra DR's børne-tv. En af forestillingerne bliver desuden optaget og sendes i det følgende år på DR's tv-kanaler.

”Cirkus Summarum” har været omtalt i DR’s public service-redegørelser siden 2009 både under DR’s indsats for børn og unge og som en af DR Big Bandets aktiviteter.

Radio- og tv-nævnet havde i sin udtalelse til DR’s public service-redegørelse for 2010 bemærkninger vedr. ”Cirkus Summarum”, men har i udtalelsen vedr. 2011 taget de af DR i redegørelsen vedr. 2011 anførte uddybende overvejelser herom til efterretning og ikke sat spørgsmålstegn ved, om disse cirkusforestillinger hører indenfor DR’s samlede public service-virksomhed. Nævnet udtalte i denne forbindelse, at DR ikke umiddelbart er forpligtet til at gennemføre disse events.

Ved sin udtalelse over disse public service-redegørelser havde Radio- og tv-nævnet ikke kendskab til de detaljerede oplysninger, der nu foreligger om ”Cirkus Summarum”.

Radio- og tv-nævnet foretager ikke en vurdering af spørgsmålet af, hvorvidt ”Cirkus Summarum” er omfattet af DR’s public service virksomhed i nærværende sammenhæng, men forbeholder sig at tage spørgsmålet op i forbindelse med kommende udtalelser om DR’s public service-redegørelse.

Uanset, om man betragter ”Cirkus Summarum” som omfattet af DR’s samlede public service-virksomhed eller ikke, skal det derfor i det følgende afgøres selvstændigt, om de påklagede indslag om ”Cirkus Summarum” kan betragtes som public service-meddelelser i reklamebekendtgørelsens forstand.

Hverken reklamebekendtgørelsen eller radio- og fjernsynslovgivningen definerer, hvilke typer indslag der er omfattet af dette begreb. Radio- og tv-nævnet har i sin ovennævnte afgørelse vedr. reklamer for DR’s ensembler udtalt, at DR’s oplysning om koncerter for sine egne ensembler og billetsalget hertil er public service-meddelelser, da DR er forpligtet til at opretholde disse ensembler.

De påklagede indslag indeholder information om kommende cirkusforestillinger, hvori DR Big Bandet leverer den musikalske del. Cirkusforestillingerne er derudover bl.a. baseret på figurer fra DR’s børne-tv. Indslagene indeholder oplysning til seerne om forestillingerne, herunder om deres indhold, dato og for så vidt angår den version, der blev sendt i aftenfladen på DR1, tillige om køb af billetter.

Radio- og tv-nævnet finder, at jo klarere en aktivitet er omfattet af DR’s public service-forpligtelser, jo videre er rammerne for den omtale i form af public service-meddelelser, som DR kan udsende i forbindelse hermed.

I modsætning til de i nævnets afgørelse fra 2005 behandlede koncerter, hører "Cirkus Summarum" imidlertid ikke umiddelbart til DR's public service-forpligtelser, jf. herved nævnets udtalelse vedr. DR's public service-redegørelse for 2011.

Præsentationen af informationerne om "Cirkus Summarum" sker ikke neutralt, men på en anprisende og salgsfremmende måde, og indslagene får i deres konkrete form og udtryk karakter af en kommerciel reklame.

Radio- og tv-nævnet finder ikke, at en sådan annoncering for aktiviteter, som ikke umiddelbart hører til DR's public service-forpligtelser, kan anses som en public service-meddelelse i reklamebekendtgørelsens forstand.

Radio- og tv-nævnet finder derfor ikke, at de påklagede indslag er lovlige public service-meddelelser, jf. reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4.

Indslagene om "Cirkus Summarum" er derfor skjult reklame for arrangementerne og udsendt i strid med forbuddet mod udsendelse af reklamer i DR's programvirksomhed, jf. reklamebekendtgørelsens § 2.

Tre medlemmer tilslutter sig flertallets forbehold om at tage spørgsmålet om, hvorvidt "Cirkus Summarum" er omfattet af DR's public service-virksomhed op i forbindelse med kommende udtalelser om DR's public service-redegørelse. Disse medlemmer finder imidlertid, at DR på baggrund af de foreliggende public service-redegørelser fra DR og Radio- og tv-nævnets udtalelser herom for årene 2009-2011 kan have haft anledning til at anse Cirkus Summarum for omfattet af public service-begrebet. Disse medlemmer finder herefter ikke, bl.a. med henvisning til Radio- og tv-nævnets afgørelse fra 2005 om public service-meddelelser i forbindelse med DR's egne ensembler Radiosymfoniorkesteret og RadioUnderholdningsOrkesteret, tilstrækkeligt grundlag for at anse reklamebekendtgørelsens § 1, stk. 4 om public service-meddelelser for overtrådt. Medlemmerne har herved lagt vægt på, at indslagene om Cirkus Summarum informerer om arrangementer, der bl.a. på baggrund af de medvirkende karakterer fra DR's børneprogrammer og DR's Bigband har tæt tilknytning til DR's public service-virksomhed. Disse medlemmer finder derfor heller ikke, at reklamebekendtgørelsens § 2 er overtrådt.

På baggrund af ovenstående har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Reklamerne for "Cirkus Summarum" sendt på DR Ramasjang og DR1 bl.a. den 18. maj 2012, er udsendt i strid med § 2 i bekendtgørelse nr. 338 af

16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012.

Mads Bryde Andersen
formand

/Ulrike Clade Christensen
nævnssekretær

Kopi til:
Klager, Helle Bjerk Thorsen